

EUROOPPA - NEUVOSTO
Bryssel

PUHEENJOHTAJAN
PÄÄTELMÄT

20. ja 21. maaliskuuta 2003

1. Eurooppa-neuvosto kokoontui Brysselissä 20. ja 21. maaliskuuta kolmanteen vuosittaiseen kevätkokoukseensa, jossa käsiteltiin talous-, sosiaali- ja ympäristöasioiden tilannetta unionissa. Kokousta edelsi näkemystenvaihto Euroopan parlamentin puhemiehen Pat Coxin kanssa kokouksen pääaiheista.
2. Valtion- ja hallitusten päämiehet sekä ulkoasiain- ja valtiovarainministerit kokoontuivat myös kolmentoista liittyvän valtion ja ehdokasvaltion kollegojen kanssa keskustelemaan Lissabonin strategiasta ja sen täytäntöönpanosta sekä kansainvälisistä kysymyksistä.
3. Eurooppa-neuvostolla on vuosittaisissa kevätkokouksissaan keskeinen tehtävä määrittellä Euroopan unionin taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöalan toiminnan suunta, jotta voitaisiin saavuttaa Lissabonin strategiassa asetetut tavoitteet: Euroopan taloudesta on tehtävä maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietoon perustuva talous, joka kykenee ylläpitämään kestäväää talouskasvua, luomaan uusia ja parempia työpaikkoja ja lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta.
4. Työskentelynsä päätteeksi Eurooppa-neuvosto hyväksyi seuraavaa:
  - Euroopan unionin ensisijaiset tavoitteet Lissabonin uudistusohjelman osalta (ks. I osa jäljempänä),
  - eräitä suuntaviivoja ja erityisiä toimenpiteitä kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi (ks. II osa jäljempänä).
5. Lisäksi se antoi päätelmät laajentumisesta ja monista kansainvälisistä kysymyksistä. Kyseiset päätelmät esitetään jäljempänä II osassa.

I OSA

KASVU, TYÖLLISYYS JA VAURAUUS MEIDÄN EUROOPASSAMME

6. Kasvuvauhti ja työpaikkojen luominen ovat tällä hetkellä hidastuneet Euroopan unionissa, kuten muissakin osissa maailmaa. Taloudelliset epävarmuustekijät ja maailmanlaajuiset poliittiset riskit rasittavat suuresti lyhyen aikavälin näkymiä ja ovat viivyttäneet talouden elpymistä. Tästä syystä on oleellista lisätä talouksiemme kasvumahdollisuuksia toteuttamalla tervettä makrotalouspolitiikkaa ja tarkoituksenmukaisia rakenneuudistuksia.
7. Euroopan unioni asetti kolme vuotta sitten Lissabonissa strategiseksi päämääräkseen, että siitä tulee maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietoon perustuva talous, joka kykenee ylläpitämään kestäväää talouskasvua, luomaan uusia ja parempia työpaikkoja ja lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Päämäärän saavuttamiseksi sitouduimme kunnianhimoiseen, kokonaisvaltaiseen ja eri osa-alueiden suhteen tasapainoiseen kymmenvuotishjelmaan työ-, pääoma- ja hyödykemarkkinoiden uudistamiseksi.

8. Huomattavaa edistymistä on saavutettu Lissabonissa asetettujen tavoitteiden toteuttamisessa, jossa nyt alkaa neljäs vuosi. Merkittäviä tuloksia on saavutettu esimerkiksi energiemarkkinoiden avaamisessa, yhtenäisen ilmatilan luomisessa, kilpailupolitiikan nykyaikaistamisessa, yhtenäisten Euroopan laajuisten rahoitusmarkkinoiden perustamisessa ja yhteisöpatentista sopimisessa. Lissabonin strategian käynnistämisen jälkeen on luotu viisi miljoonaa uutta työpaikkaa – joista 500 000 vuonna 2002 epäedullisesta taloudellisesta tilanteesta huolimatta – ja työttömien määrä on vähentynyt kahdella miljoonalla.
9. Tehtävää on kuitenkin vielä paljon. Unionin ja jäsenvaltioiden on nyt erityisesti täytettävä talousuudistuksia koskevat sitoumuksensa muuttamalla sanat teoksi. Vahvistamme voimakkaan henkilökohtaisen sitoutumisemme siihen, että uudistuksia toteutetaan hyvissä ajoin ja tehokkaasti Lissabonin strategian kaikkien kolmen pilarin, taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristöllisen, alalla.
10. Kestävän kasvun edistämisen ja uusien ja parempien työpaikkojen luomisen on vakaasti pysyttävä unionin päätavoitteena. Se on mahdollista toteuttamalla kasvuun ja vakauteen suuntautuvaa makrotalouspolitiikkaa, jouduttamalla talousuudistuksia, toteuttamalla ratkaisevia toimia työllisyyden lisäämiseksi ja Euroopan sosiaalisen mallin nykyaikaistamiseksi sekä panemalla täytäntöön Göteborgissa hyväksytyt kestävän kehityksen strategia. Samaan aikaan ja viime aikoina saavutetusta edistymisestä huolimatta uudistusohjelmalla on nyt myös aiempaa tehokkaammin vastattava väestön ikääntymisestä johtuviin haasteisiin, jos halutaan turvata julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys.
11. Laajentuminen lisää mahdollisuuksia talouskasvuun ja Lissabonissa asetettujen päämäärien saavuttamiseen. Tulevia jäsenvaltioita käsitellään nyt ensimmäisen kerran komission kevätraportissa. Ne toteuttavat parhaillaan uudistustoimenpiteitä ja aloittelevat avoimeen koordinoitimenetelmään osallistumista. Lissabonin strategia tarjoaa yhteiset ratkaisut yhteisiin ongelmiin ja se on keskeinen väline, jota on käytettävä laajentumisprosessin tukemiseksi ja parhaiden käytäntöjen ja kokemusten vaihtamiseksi unionissa.
12. Uudistusta vauhdittaakseen Eurooppa-neuvosto määrittelee seuraavat painopisteet:
  - **Työllisyyden ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden parantaminen.** Työllisyyden alalla on saavutettu todellista edistystä, mutta Lissabonissa asetetun 70 prosentin työllisyysastetavoitteen saavuttaminen vuoteen 2010 mennessä edellyttää kauaskantoista rakenneuudistusta, jolla pyritään täystyöllisyyteen, korkeampaan tuottavuuteen ja työn laatuun. EU:n työmarkkinoiden on edistettävä aiempaa enemmän osallisuutta ja työllistymismahdollisuudet on laajennettava koskemaan kaikkia sopeuttaen työmarkkinat samalla entistä paremmin taloudellisiin edellytyksiin. Jäsenvaltioiden on toteutettava merkittäviä vero- ja etuusjärjestelmien uudistuksia, lisättävä työllistymiseen liittyviä kannustimia ja osallistumista työmarkkinoille sekä vähennettävä sukupuoleen liittyviä eroja työmarkkinoilla. Olisi edistettävä elinikäistä oppimista ja rohkaistava yhteistyön tiivistämistä ammattitaitovaatimuksia koskevan avoimuuden parantamiseksi koko Euroopassa.

- **Innovoinnin ja yrittäjyyden asettaminen etusijalle.** Euroopalla on laaja innovointipotentiali, mutta sen on tehtävä nykyistä enemmän muuttaakseen ideat todelliseksi lisäarvoksi. Teollisuuden ja tutkimuslaitosten välisen vuorovaikutuksen tehostaminen on keskeinen osa yrittäjyyspotentiaalimme hyödyntämistä. Teollisuussektori on elintärkeä kasvun ja työllisyyden lähde, ja sillä on edelleen merkittävä asema tietoperustaisessa taloudessa. Erityisesti yritysten on kehitettävä otolliset olosuhteet T&K-toiminnalle, jotta EU voi edetä kohti tavoitettaan, jonka mukaan T&K-investointien osuus BKT:sta on lähellä kolmea prosenttia. On toteutettava toimia kaikenkokoisten yritysten markkinoille pääsyn ja niiltä poistumisen helpottamiseksi, rahoituksen ja taitotiedon saatavuuden parantamiseksi, sääntelyn tehostamiseksi ja hallinnollisten rasitteiden vähentämiseksi. Toimia tarvitaan myös yrittäjähengen rohkaisemiseksi nuorten keskuudessa.
- **Yhteyksien luominen Euroopassa – sisämarkkinoiden vahvistaminen.** Dynaamiset ja toimivat sisämarkkinat ovat oleelliset tuottavuuden ja kasvun kannalta erityisesti laajentuneessa unionissa. On tärkeää jatkaa työtä Euroopan markkinoiden avaamiseksi ja yhdentämiseksi edelleen parantaen samalla sääntelypuutteita ja varmistuen kuluttajansuojan korkea taso. Kilpailuun liittyvien välineiden, kuten kartellien ja yrityskeskittymien valvonnan, uudistaminen on saatettava päätökseen ja tehottomasti toimivia markkinoita on tutkittava ja niihin liittyvät ongelmat ratkaistava. Yhdentämistä ja kytkettävyyden lisäämistä verkkotoimialoilla, esimerkiksi energian, liikenteen ja televiestinnän alalla, on jatkettava samalla kun verkot toteutetaan ja niitä laajennetaan erityisesti unionin laajentumista silmällä pitäen. Sisämarkkinoiden mahdollisuudet palvelujen alalla on hyödynnettävä täysimääräisesti ja rahoituspalvelujen toimintasuunnitelman toteuttamista on nopeutettava.
- **Kasvua ja työllisyyttä tukeva ympäristönsuojelu.** Lissabonin päämäärien saavuttaminen edellyttää, että jokainen jäsenvaltio hyödyntää koko taloudellisen potentiaalinsa. Tämän on kuitenkin tapahduttava yhtä aikaa ympäristömme ja elämän laadun parantamisen kanssa. Näin ollen ympäristöalan toimien päättäväinen jatkaminen on edelleen hyvin tärkeää. Tämä on keskeinen tekijä innovoinnissa ja uusien teknologioiden käyttöönotossa, jotka johtavat kasvuun ja työllisyyteen. Ympäristöalan tavoitteiden kautta rohkaistaan innovointia ja uudistuksia avainaloilla, esimerkiksi energia-alalla ja liikenteessä, ja edistetään uusia investointeja puhtaisiin ja resursseja säästävämpiin teknologioihin.

13. Näiden ensisijaisten tavoitteiden edistämiseksi Eurooppa-neuvosto on

- määritellyt puitteet talouspolitiikan laajoille suuntaviivoille sekä kesäkuussa hyväksyttävälle tarkistetulle Euroopan työllisyysstrategialle,
- kehottanut komissiota perustamaan Euroopan työllisyystyöryhmän, jonka tarkoituksena on auttaa määrittämään käytännön uudistuksia, jotka voivat vaikuttaa suoraan ja välittömästi tarkistetun Euroopan työllisyysstrategian täytäntöönpanoon jäsenvaltioissa,
- määritellyt tärkeimpiä kansallisella tasolla toteutettavia työmarkkinauudistuksia,

- aloittanut toimia lujittaakseen unionin tukea tiedolle, innovoinnille ja yrittäjyydelle, jotta kilpailukyky voidaan nostaa keskeiseen asemaan,
  - asettanut määräajat lopullisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi jäljellä olevista Lissabonin uudistuksista avainalueilla ennen ensi vuoden kevään Eurooppa-neuvostoa: rautatiet, energiamarkkinat, yhtenäinen eurooppalainen ilmatila, rahoitusmarkkinat (julkiset ostotarjoukset mukaan lukien), julkisten hankintojen markkinat, tietoyhteiskunta, vuokratyöntekijät, rajat ylittävää sosiaaliturvaa koskevat säännöt, energiaverotus, ympäristövahinkojen korvausvastuu sekä ilmastonmuutos,
  - reagoinut kokonaisvaltaisesti meriturvallisuutta koskeviin huolenaiheisiin Prestige-aluksen katastrofin jälkeen,
  - uudistanut sitoumuksensa vahvistaa yhteenkuuluvuutta koko unionissa ja unionin johtavaa asemaa kestäväen kehityksen edistämässä koko maailmassa.
14. Yksityiskohtaiset toimet tämän aikaansaamiseksi seuraavien 12 kuukauden aikana on nyt määritelty.

II OSA

TAVOITTEIDEMME SAAVUTTAMINEN: SEURAAVIEN 12 KUUKAUDEN PÄÄTÖKSET JA TOIMET

A. Taloudellinen tilanne ja poliittiset välineet

15. Talouden taantuma on jatkunut ennakoitua pitempään, ja näkymiä varjostavat taloudelliset epävarmuustekijät ja maailmanlaajuiset poliittiset riskit. Tämänhetkisessä tilanteessa on jatkettava tervettä makrotalouspolitiikkaa luottamuksen palauttamiseksi ja talouskasvun elvyttämiseksi.
16. Edellä esitetyt seikat huomioon ottaen:
- Eurooppa-neuvosto hyväksyy Ecofin-neuvoston antaman keskeisiä kysymyksiä käsittelevän selvityksen, joka muodostaa yhdessä näiden päätelmien kanssa pohjan tuleville talouspolitiikan laajoille suuntaviivoille. Talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen olisi oltava ytimekkäät ja niissä olisi keskityttävä seuraavia kolmea vuotta koskeviin keskeisiin talouspoliittisiin kysymyksiin ja painopisteisiin, ja niihin olisi tarvittaessa sisällytettävä määräajat uudistusta koskevien suositusten täytäntöönpanolle.
  - Eurooppa-neuvosto vahvistaa sen, että budjettipolitiikkojen koordinoitua on tehostettava Euroopan talouksien kasvupotentiaalin lisäämiseksi ja jotta keskipitkän aikavälin haasteisiin voitaisiin varautua paremmin. Eurooppa-neuvosto hyväksyy näin ollen kaikilta osin neuvoston (Ecofin) tästä aiheesta antaman selvityksen ja kehottaa neuvostoa ja jäsenvaltioita panemaan täytäntöön siinä esitetyt päätelmät.

17. Vuosi 2003 tarjoaa erityisen hyvän tilaisuuden käyttää keskeisten politiikkojen koordinoituvälineitä, joita on nyt johdonmukaistettu, eli talouspolitiikan laajoja suuntaviivoja, työllisyyden suuntaviivoja ja sisämarkkinastrategiaa, ja vahvistaa niille uusi kolmen vuoden soveltamisjakso. Näin uudistuksia voitaisiin lähestyä kokonaisvaltaisemmin, tehokkaammin ja johdonmukaisemmin terveen makrotaloudellisen ympäristön tukemana. Tässä yhteydessä talousuudistuksista annettaviin suosituksiin olisi tarpeen mukaan liitettävä niiden toteuttamista koskevat määräajat.
18. Tilastollisten ja analyysivälineiden laatua ja erityisesti niiden ajallista, maiden välistä ja alueellista vertailtavuutta on parannettava, jotta politiikkojen suunnittelua ja seuranta varten saadaan parempi analyttinen perusta. Eurooppa-neuvosto panee tässä yhteydessä merkille, että komissio aikoo valmistella tiiviissä yhteistyössä Euroopan tilastojärjestelmän kanssa hyvissä ajoin ennen kevään 2004 Eurooppa-neuvostoa selvityksen siitä, miten rakenneindikaattoreiden ja muiden analyysivälineiden käyttöä voitaisiin tehostaa Lissabonin strategian edistymisen arvioimisessa.
19. Komission vuosittaisella kevätraportilla on keskeinen asema tarkasteltaessa, miten Lissabonin tavoitteissa on edistytty. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota analysoimaan vuoden 2004 raporttia laatiessaan niitä mitattavissa olevia eroja, joita Lissabonissa sovittu yhtenäinen lähestymistapa on tuonut esiin, sekä arvioimaan sitä, miten jäsenvaltiot ovat päässeet tuloksiinsa ja parantaneet tilannettaan, tuoden esiin myös sen, miten Lissabonin tavoitteet voidaan saavuttaa sääntelyä uudistamalla.

B. Euroopan talouden kasvumahdollisuuksia lisäävät talousuudistukset

20. EU:n on nopeutettava talousuudistuksia, jotta se pystyisi toteuttamaan visionsa tietoperustaisesta taloudesta ja lisäämään pitkän aikavälin kasvupotentiaaliaan. Kilpailukyky on nostettava jälleen keskeiseen asemaan. Tätä varten on luotava sellainen ympäristö, jossa yritykset ja yrittäjät voivat menestyä, varmistaen, että sisämarkkinat toteutetaan ja niitä laajennetaan, ja että sijoitetaan entistä enemmän tietoon, sillä se on innovoinnin ja ammattitaitoisen työvoiman paras tae.
21. Uuden kilpailukykyneuvoston on horisontaalisen tehtävänsä mukaisesti aktiivisesti parannettava kilpailukykyä ja lisättävä kasvua komissiossa laadittavan integroidun kilpailukykystrategian mukaisesti ja tarkasteltava säännöllisesti sekä horisontaalisia että alakohtaisia kysymyksiä. Sen työ täydentää osaltaan talous- ja rahoitusasioiden neuvoston työtä talousuudistuksen toteuttamiseksi.

Yritysten ja yrittäjyyden tukeminen

22. Kasvun ja vaurauden ylläpitäminen laajentuneessa Euroopassa edellyttää teollisuudelta ja palveluilta dynaamisuutta ja kilpailukykyä. EU:ssa ja jäsenvaltioissa tarvitaan lisätoimia yleisen yritys ympäristön parantamiseksi kaikilla aloilla, myös matkailussa, yritysten hallinnollisten rasitteiden ja sääntelyn vähentämiseksi ja erityisesti pienten yritysten perustamisen ja kasvun tukemiseksi. On myös tärkeää edistää yrittäjyyskulttuuria ihmisiä motivoimalla ja kannustamalla yhteiskuntaa antamaan arvoa yrittäjien onnistumiselle. On myös kiinnitettävä huomiota siihen, että kansalaisten luottamus liike-elämään saadaan palautettua edistämällä vastuuntuntoista omistajaohjausta (*corporate governance*).

23. Tämän huomioon ottaen:

- Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita osallistumaan aktiivisesti komission vihreään kirjaan "Yrittäjyys Euroopassa" pohjautuviin kuulemismenettelyihin ja pyytää komissiota esittämään jatkotoimenä ennen kevään 2004 Eurooppa-neuvostoa ehdotuksen Euroopan yrittäjyyden toimintasuunnitelmaksi, jossa kiinnitetään erityistä huomiota yritysten perustamisen helpottamiseen ja nopeuttamiseen, edullisen rahoituksen, erityisesti riskipääoman ja pienluottojen, saatavuuden helpottamiseen ja konkurssilainsäädännön parantamiseen.
- Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita kehittämään aloitteita, joilla edistetään yrittäjyyttä aiempaa aktiivisemmin koulutusjärjestelmien avulla ja lisätään yrittäjyyden arvostusta koko yhteiskunnassa, muun muassa perustamalla EU:n laajuisia yrittäjäpalkintoja yhteistyössä työnantajajärjestöjen kanssa.
- Eurooppa-neuvosto kannustaa jäsenvaltioita nopeuttamaan pienyrityksiä koskevan eurooppalaisen peruskirjan täytäntöönpanoa innovatiivisella tavalla, jotta pienyritykset voisivat osallistua aiempaa tehokkaammin päätöksentekoon ja että niitä kuultaisiin aiempaa enemmän. Eurooppa-neuvosto kehottaa antamaan peruskirjalle enemmän painoarvoa ja käyttämään kaikkia kansallisten tavoitteiden ja vertaisarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia esimerkiksi uusien yritysten perustamisen ja rekisteröimisen nopeuttamiseksi.

24. Hallinnollisten rasitteiden vähentämiseksi sekä sääntelyn ja yritys ympäristön parantamiseksi:

- Eurooppa-neuvosto kehottaa panemaan pikaisesti täytäntöön lainsäädännön yksinkertaistamista ja parantamista koskevan toimintasuunnitelman ja tekemään sääntelyn laadun parantamista koskevan toimielinten välisen sopimuksen ennen kesäkuussa järjestettävää Eurooppa-neuvoston kokousta sekä toteuttamaan piakkoin jatkotoimia komission ehdotuksille, jotka koskevat yhteisön lainsäädännön ajantasaistamista ja yksinkertaistamista. Jäsenvaltioiden on parannettava edelleen julkishallinnon toimintaa ja tehokkuutta.
- Eurooppa-neuvosto panee myönteisesti merkille komission aikomuksen varmistaa, että eri sidosryhmiä kuullaan järjestelmällisesti ennen kaikkien tärkeimpien EU:n lainsäädäntöehdotusten esittämistä ja että näiden ehdotusten vaikutukset arvioidaan kattavasti Lissabonin strategian kolme pilaria huomioon ottaen. Neuvoston päätöksentekoprosessin osana olisi kuultava kilpailukykyneuvostoa ehdotuksista, joilla on todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia kilpailukykyyn. Myös kaikkien neuvoston kokoonpanojen olisi arvioitava oman alansa vaikutukset.
- Eurooppa-neuvosto panee merkille, että Euroopan kilpailukykyä kehitettäessä teollisuuspolitiikkaan tarvitaan komission tiedonannon mukaisesti uusi laaja-alainen lähestymistapa, jossa otetaan yleisten edellytysten ohella huomioon yksittäisten alojen erityispiirteet kilpailusääntöjä noudattaen.

- Eurooppa-neuvosto kehottaa hyväksymään vuoden 2003 loppuun mennessä komission laatiman, yhtiöoikeuden ja omistajaohjauksen parantamista koskevan toimintasuunnitelman käyttäen hyväksi korkean tason työryhmän (Winterin ryhmä) raporttia.

Yhteyksien luominen Euroopassa – sisämarkkinoiden toteuttaminen ja laajentaminen unionin laajentumisen kynnyksellä

25. EU:ssa vallitsevat nykyisin yhä vahvemmat keskinäiset riippuvuus- ja sidossuhteet, ja onkin pyrittävä varmistamaan, että tällaista yhdentymistä hidastavat tekijät ja esteet poistetaan. Sisämarkkinoiden toteutumisen ja toimivuuden päättäväinen tehostaminen on keskeistä kilpailukyvyn parantamisen kannalta koko unionissa, ja siitä on taloudellista hyötyä sekä tuottajille että kuluttajille. Ilman sitä menetetään kasvun ja työllisyyden kannalta merkittäviä hyötyjä.

Horisontaaliset toimet

26. Tältä pohjalta ja pitäen pian hyväksyttävää sisämarkkinastrategiaa tulevan toiminnan perustana:
- Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita panemaan tehokkaasti täytäntöön EU:ssa jo annetun lainsäädännön. Jäsenvaltioiden on ensiksi tehostettava toimiaan heinäkuuhun 2003 mennessä niin, että päästään Tukholmassa ja Barcelonassa asetettuihin tavoitteisiin, jotka koskevat sisämarkkinalainsäädännön saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä. Neuvoston eri kokoonpanojen on raportoitava niiden hyväksymien toimenpiteiden kansallisen toteuttamisen edistymisestä ennen kevään 2004 Eurooppa-neuvostoa.
  - Eurooppa-neuvosto kehottaa edelleen vähentämään valtiontukia ja ohjaamaan tukea horisontaalisiin tavoitteisiin sekä ilmaisee tyytyväisyytensä komission aikomukseen jatkaa työskentelyä valtiontukijärjestelyjen yksinkertaistamiseksi ja uudistamiseksi keskittyen kilpailua eniten vääristävään tukeen.
  - Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa (kilpailukyky) tekemään tulevaa työskentelyä varten tarvittavat menettelyä koskevat päätökset yleishyödyllisistä palveluista, jotta näiden palvelujen tarjonta ja rahoitus turvattaisiin. Samalla on varmistettava, että julkisten palvelujen tarjonnassa noudatetaan EU:n valtiontuki- ja kilpailusääntöjä ja että tämän tuen ja näiden sääntöjen soveltaminen ei vaaranna julkisten palvelujen tarjontaa ja että jäsenvaltioiden rahoitusjärjestelyt eivät vääristä kilpailua palvelutuotteiden markkinoilla. Eurooppa-neuvosto vahvistaa Barcelonan Eurooppa-neuvoston päätelmät tästä kysymyksestä ja kehottaa neuvostoa tarkastelemaan komission vihreää kirjaa, joka laaditaan Barcelonan Eurooppa-neuvoston pyydettyä puitedirektiiviä koskevaa ehdotusta.

- Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota saattamaan päätökseen palvelustrategiaa koskevan työskentelyn ja panee merkille, että komissio aikoo esittää ennen vuoden 2003 loppua ehdotuksen toimenpidekokonaisuudeksi, jonka tarkoituksena on poistaa rajatylittävän palvelujen tarjoamisen esteet kuluttajansuojan asettamat vaatimukset huomioon ottaen. Jäsenvaltioiden olisi jo nyt tehostettava myös omia toimiaan havaittujen esteiden poistamiseksi.
- Eurooppa-neuvosto toteaa, että ennakoiva kilpailupolitiikka on olennainen tekijä sisämarkkinoiden tehokkaan toiminnan kannalta. Tätä tulisi viedä eteenpäin hyväksymällä lopullisesti yrityskeskittymäjärjestelyn ehdotettu uudistus ennen kevään 2004 Eurooppa-neuvostoa. Yritystodirektiivi olisi annettava mahdollisimman pian, ja julkisia hankintoja koskeva lainsäädäntökokonaisuus olisi hyväksyttävä heinäkuuhun 2003 mennessä.
- Eurooppa-neuvosto kehottaa noudattamaan kuluttajapolitiikkaa, jossa kuluttajat asetetaan keskeiseen asemaan kilpailuun perustuvilla sisämarkkinoilla ja heille annetaan vaikutusmahdollisuuksia, toteuttamaan tarvittavia jatkotoimia kuluttajansuojaa koskevan vihreän kirjan pohjalta ja edistämään kulutusluottodirektiivin avulla luottojen todellisten yhtenäismarkkinoiden aikaansaamista.
- Eurooppa-neuvosto kehottaa hyväksymään lopullisesti veropaketin ja jatkamaan toimia epäoikeudenmukaisen verokilpailun torjumiseksi ja verotusjärjestelmän sisämarkkinoilla aiheuttamien esteiden poistamiseksi.

Alakohtaiset toimet

27. Eurooppa-neuvoston jo sopimat uudistukset toteuttamalla luodaan uusia työ- ja investointimahdollisuuksia sekä laadukkaampia palveluja.
28. Energia-alalla:
  - Eurooppa-neuvosto kehottaa jouduttamaan sähkön ja kaasun sisämarkkinoita koskevien direktiivien ja niitä koskevan asetuksen lopullista hyväksymistä ja panemaan ne tehokkaasti täytäntöön Barcelonan Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti.
  - Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa sopimaan ratkaisematta olevista rahoitussäännöistä ja laatimaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan energiainfrastruktuureja ja energiaverkkoja Barcelonan päätelmien mukaisesti.
  - Eurooppa-neuvosto korostaa, että on tärkeää päästä nopeasti sopimukseen ehdotuksista, joilla tehostetaan EU:n kaasu- ja öljyvarantojen hallinnoinnissa tehtävää yhteistyötä.
  - Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita luomaan asianmukaiset edellytykset energiainfrastruktuureihin tehtävien yksityisten investointien kannustamiseksi.

- Eurooppa-neuvosto panee merkille komission aikomuksen antaa kertomus päästökauppasäädösten vaikutuksista muihin energia-alan säädöksiin.

29. Liikenteen alalla:

- Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa (liikenne) pyrkimään nopeasti lopulliseen sopimukseen toisesta rautatiepaketista sekä hyväksymään pian yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa ja satamapalveluja koskevat säädökset.
- Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa jouduttamaan työskentelyä komission valtuuttamiseksi käymään neuvottelut avointa ilmatilaa koskevasta sopimuksesta Yhdysvaltojen kanssa.
- Eurooppa-neuvosto kehottaa panemaan Barcelonan päätelmät pikaisesti ja kokonaisuudessaan täytäntöön Galileon osalta tehostamalla edelleen yhteisyrityksen perustamiseksi jo aloitettuja toimia, jotta hanketta voitaisiin edistää erityisesti valitsemalla toimiluvan haltija ja varmistamalla tarvittavien taajuuksien jakaminen. Eurooppa-neuvosto kehottaa löytämään pikaisesti ratkaisun Euroopan avaruusjärjestön talousarvion maksuosuuksien jakamiseen.

30. Euroopan laajuisten verkkojen osalta:

- Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa laatimaan Barcelonan Eurooppa-neuvoston päätelmien ja Van Miertin johtaman korkean tason työryhmän selvityksen pohjalta "kytkettävyyttä" koskevat edellytykset ja ohjeet erityisesti laajentuminen huomioon ottaen, jotta nykyistä infrastruktuuria voitaisiin parantaa ja sen käyttöä tehostaa sekä lisätä siihen (seuraavalla ohjelmakaudella) siitä vielä puuttuvat osat, erityisesti rajat ylittäviin luonnollisiin esteisiin liittyvät osat ja siten vähentää pullonkauloja esimerkiksi Alpeilla, Pyreneillä, Massif Centralin alueella ja Itämerellä. Samalla on kannustettava investointeja perusinfrastruktuuriin muun muassa käytettävissä olevilla EU:n rahoitusvälineillä ja julkisen ja yksityisen sektorin yhteisillä aloitteilla.
- Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota, Euroopan investointipankkia ja muita kansainvälisiä rahoituslaitoksia tutkimaan mahdollisia aloitteita, joilla voitaisiin tukea laajoja infrastruktuurihankkeita liikenteen, energian ja televiestinnän alalla Kaakkois-Euroopassa ja erityisesti Länsi-Balkanin maissa toimien yhteistyössä asianomaisten maiden kanssa.

31. Rahoituspalvelujen alalla:

- Eurooppa-neuvosto kehottaa viimeistelemään nopeasti rahoituspalveluiden toimintasuunnitelman. Tämä edellyttää, että voimassa olevat direktiivit pannaan täytäntöön asianmukaisesti ja tehokkaasti ja että eläkkeitä ja myyntiesitteitä koskevat direktiivit annetaan vuoden 2003 loppuun mennessä ja sijoituspalvelu- ja avoimuusdirektiivit huhtikuuhun 2004 mennessä.

- Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa ja komissiota pyrkimään siihen, että todellisten ja yrittäjyyttä tukevien eurooppalaisten riskipääomamarkkinoiden luomisen esteet poistetaan sekä tarkastelemaan muun muassa esteitä, jotka rajoittavat yhteisösijoittajien (eläkerahastot) investointeja riskipääomamarkkinoille.

Tietoon perustuvan talouden rakentaminen

32. Keskipitkän aikavälin kasvu Euroopassa riippuu uusien kasvun lähteiden hyödyntämisestä. Tehokkaat ja yhä lisääntyvät julkiset ja yksityiset investoinnit kaikilla osaamisketjun aloilla ovat keskeinen tekijä luotaessa ammattitaitoista työvoimaa ja innovointia, joita kilpailukyky edellyttää. Eurooppalaisen tutkimus- ja innovointialueen ja tietoyhteiskunnan taustalla oleva dynamiikka olisi säilytettävä.
33. Tätä taustaa vasten Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita ryhtymään konkreettisiin toimiin komission tulevan T&K-toimintasuunnitelman pohjalta T&K-toimintaan ja innovointiin kohdistuvien yritysinvestointien edistämiseksi, jotta päästäisiin lähemmäksi Barcelonassa asetettua tavoitetta eli lähelle kolmea prosenttia BKT:sta.
34. Eurooppa-neuvosto kehottaa lujittamaan eurooppalaista tutkimus- ja innovointialuetta siten, että se hyödyttää kaikkia laajentuneessa EU:ssa. Tähän pyritään seuraavilla tavoilla:
  - Käytetään avointa koordinoitimenetelmää tutkimus- ja innovointipolitiikan tukena esimerkiksi pyrittäessä siihen, että T&K-investointien osuus kasvaa kolmeen prosenttiin BKT:sta, tai kehitettäessä tieteen ja teknologian alan tutkijavaroja, ja perustetaan mekanismi, jolla voidaan arvioida saavutettua edistymistä ja menetelmän tehokkuutta.
  - Luodaan eurooppalaisia teknologiakokonaisuuksia, joissa voidaan saattaa yhteen teknologinen osaaminen, teollisuus, sääntelyviranomaiset ja rahoituslaitokset huipputeknologiaa koskevan strategisen toimintaohjelman kehittämiseksi esimerkiksi kasvugenomiikan alalla tai siirryttäessä vedyn käyttöön polttoaineena.
  - Käytetään kuudennen puiteohjelman ja kansallisten ohjelmien tarjoamat mahdollisuudet eurooppalaisen tutkimus- ja innovointialueen tukemiseen kiinnittäen erityistä huomiota Euroopan valtioiden välisten tutkimuselinten kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä toimintaan pk-yritysten rohkaisemiseksi osallistumaan tutkimukseen ja innovointiin.
  - Pannaan merkille avaruuspolitiikkaa käsittelevä vihreä kirja tavoitteena todellinen eurooppalainen avaruuspolitiikka, ja hyväksytään EY:n ja ESAn yhteisen avaruusstrategian puitteet vuoden 2003 loppuun mennessä.
  - Kehotetaan jäsenvaltioita ja komissiota jatkamaan aktiivisesti biotekniikkaa koskevan toimintasuunnitelman toteuttamista ja viimeistelemään ripeästi tarvittava lainsäädäntö sekä panemaan se täytäntöön.

- Vahvistetaan tutkimuksen ja liike-elämän välisiä yhteyksiä, edistetään TTK-tulosten hyödyntämistä sekä rohkaistaan spin off -yritysten perustamista ja tutkijoiden liikkuvuutta. Liike-elämää kehoitetaan perustamaan korkean tason foorumi tällaisten yhteyksien edistämiseksi.
  - Edistetään tieteen ymmärrettävyyttä yhteiskunnassa.
35. Eurooppa-neuvosto tunnustaa, että puolustukseen ja turvallisuuteen liittyvällä T&K-toiminnalla voitaisiin edistää uusimpia teknologioita ja tätä kautta rohkaista innovointia ja kilpailukykyä. Se panee merkille EU:n puolustusmateriaalipolitiikkaa käsittelevän komission tiedonannon. Se kehottaa neuvostoa analysoimaan puolustushankintoihin liittyvän T&K-toiminnan asemaa osana unionin yleistä T&K-toimintaa sekä sellaisen valtioidenvälisen viraston mahdollista perustamista, jonka vastuualue kattaisi puolustusvoimavarojen kehittämisen ja hankinnat.
36. Eurooppa-neuvosto tunnustaa innovoinnin merkityksen uusien tuotteiden, palvelujen ja kaupankäyntitapojen kehittämisessä. Se pyytää jäsenvaltioita ja komissiota toimimaan edelleen yritysten innovoinnille otollisten olosuhteiden luomiseksi erityisesti saattamalla yhteen tutkimusalan, rahoitusalan ja liike-elämän asiantuntemus. Se kehottaa asettamaan yhteiset tavoitteet innovoinnin tehostamiseksi EU:ssa ja perustamaan arviointimekanismin saavutetun edistymisen arvioimiseksi.
37. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota ja jäsenvaltioita parantamaan teollis- ja tekijänoikeuksien hyödyntämistä toteuttamalla toimenpiteitä, joilla torjutaan väärentämistä ja luvaton jäljentämistä, koska nämä ilmiöt haittaavat digitaalisten tuotteiden ja palvelujen markkinoiden kehittymistä, sekä suojaamaan atk-pohjaisten keksintöjen patentit. Se ilmaisee tyytyväisyytensä neuvostossa aiemmin tässä kuussa yhteisöpatentista saavutetun yhteisen poliittisen näkemyksen johdosta ja kehottaa neuvostoa saattamaan asian käsittelyn pikaisesti päätökseen.
38. Sähköinen viestintä on tärkeä keino edistää kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä Euroopan unionissa, ja nyt on aika ryhtyä toimiin tämän keinon lujittamiseksi ja Lissabonissa asetettujen päämäärien saavuttamiseksi. Meidän on tehostettava tietoyhteiskunnan taustalla olevaa dynamiikkaa keskittyen erityisesti tietoperustaisessa taloudessa tarvittaviin verkkoihin ja palveluihin. Ottaen huomioon komission äskettäisen arvioinnin televiestintäsektorin tilanteesta ja unionin eEurope 2005 -toimintasuunnitelman tämä edellyttää seuraavaa:
- Sähköistä viestintää koskevat uudet sääntelypuitteet on pantava täytäntöön pikaisesti, tehokkaasti ja johdonmukaisesti heinäkuuhun 2003 mennessä.
  - Osallisuutta tietoyhteiskuntaan on edistettävä ja poistettava tekniset, oikeudelliset ja muut esteet, jotka haittaavat vammaisten tosiasiallista osallistumista tietoon perustuvaan talouteen ja yhteiskuntaan. On vaihdettava kokemuksia ja parhaita käytäntöjä laajakaistaverkkojen ja -palvelujen kehittämiseksi sähköisten viranomaispalvelujen sekä terveydenhuollon, tietotekniikkaa hyödyntävän opiskelun ja sähköisen kaupankäynnin aloilla.

- Julkisen sektorin asiakirjojen uudelleenkäyttöä koskeva direktiivi on annettava ja Euroopan verkko- ja tietoturvavirasto perustettava vuoden 2003 loppuun mennessä.
  - Tarvittaessa on tarkasteltava kolmannen sukupolven matkaviestinnän kehittämisessä esiin nousevia uusia kysymyksiä, kuten yhteistyötä kolmannen sukupolven sovellusten ja palveluiden kehittämisessä ja tarvetta noudattaa avoimuutta käyttöönottoon liittyvissä velvoitteissa, ja pyrittävä löytämään yhdenmukaisia lähestymistapoja muun muassa käyttöönoton aikataulun ja taajuuksien uudelleenvaraamisen osalta. Eurooppa-neuvosto panee tässä yhteydessä merkille komission aikomuksen täsmentää verkkoinfrastruktuurien jaettuun käyttöön liittyviä kysymyksiä.
  - Laajakaistatekniikan käyttöönottoa on nopeutettava. Tähän liittyen Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita laatimaan kansalliset laajakaista- tai nopea Internet -strategiat vuoden 2003 loppuun mennessä ja pyrkimään nopeiden Internet-yhteyksien merkittävään lisäämiseen vuoteen 2005 mennessä.
  - Voimassa olevat rakennerahastoasetukset huomioon ottaen on laadittava suuntaviivat, jotka koskevat rakennerahastojen täytäntöönpanon perusteita ja yksityiskohtaisia sääntöjä sähköisen viestinnän alan, erityisesti laajakaistatekniikan, tukemiseksi etenkin maaseutualueilla ja syrjäisillä alueilla, jotka ovat eristyneitä ja harvaan asuttuja. Eurooppa-neuvosto pyytää tässä yhteydessä komissiota toimittamaan tällaiset suuntaviivat vuoden 2003 puoliväliin mennessä.
  - Tarvittaessa on tehostettava kansallisia tutkimusaloitteita sekä esimerkiksi Eurekan kaltaisia koordinoituja kansallisia yhteistoimia, yksityisten T&K-toimien kannustamiseksi ja tukemiseksi sähköisen viestintätekniikan alalla.
  - Komission on raportoitava televiestintäalan tilanteen kehittymisestä hyvissä ajoin ennen kevään 2004 Eurooppa-neuvostoa.
39. Eurooppa-neuvosto suhtautuu myönteisesti Euroopan investointipankin uuteen Innovaatio 2010 -aloitteeseen, jonka ohjeellinen lainamääräraha vuosiksi 2003–2006 on 20 miljardia euroa ja jolla tuetaan Lissabonin ja Barcelonan tavoitteita laajentamalla innovointiin, T&K-toimintaan ja koulutukseen sekä tieto- ja viestintäteknologioiden luomiseen ja levittämiseen suunnattua lainarahoitusta.
40. Investoiminen inhimilliseen pääomaan on välttämätöntä Euroopan kilpailukyvyn edistämiseksi, nopean kasvun ja korkean työllisyysasteen saavuttamiseksi sekä tietoperustaiseen talouteen siirtymiseksi. Tähän liittyen Eurooppa-neuvosto toteaa seuraavaa:
- Koulutusjärjestelmien tavoitteita koskeva kymmenvuotisohjelma on pantava täytäntöön ja siten osoitettava, että opetus ja koulutus myötävaikuttavat talouskasvuun, muun muassa käyttämällä vertailuarvoja hyvien käytäntöjen määrittämiseksi ja inhimillisiin voimavaroihin kohdistuvien investointien tuloksellisuuden ja tehokkuuden varmistamiseksi.

- Työskentelyä on jatkettava ammatillisen koulutuksen ja korkea-asteen koulutuksen aloilla sekä liikkuvuuden edistämiseksi ja mahdollisuuksien parantamiseksi unionin sisällä lisäämällä tutkintojen avoimuutta, tunnustamista ja laadunvarmistusta.
- On korostettava perustaitoja ja kieliä sekä digitaalisen lukutaidon ja elinikäisen oppimisen kehittämistä yleissivistävissä ja ammatillisissa koulutusjärjestelmissä. eLearning-ohjelma ja Erasmus World -ohjelma on hyväksyttävä kesäkuuhun 2003 mennessä.
- Pohtiessaan koulutuksen laajempaa tehtävää ja sen kulttuurinäkökohtia neuvoston (koulutus) on kartoitettava tapoja tämän tehtävän lujittamiseksi Euroopan tasolla siten, että samalla noudatetaan toissijaisuusperiaatetta, ja raportoitava tästä kevään 2005 Eurooppa-neuvostolle.

C. Euroopan sosiaalisen mallin uudistaminen

Enemmän ja parempia työpaikkoja kaikille

41. Lissabonin strategiassa keskeisellä sijalla on työllisyystilanteen parantaminen. Työpaikkojen lisääminen ja niiden laadun parantaminen edesauttaa talouskasvua ja vähentää syrjäytymisriskiä. Kesäkuussa kokoontuvassa Eurooppa-neuvostossa vahvistettavien uusien kolmivuotisten työllisyyden suuntaviivojen pohjalta olisi voitava laatia yksinkertaisempi ja tehokkaampi työllisyysstrategia. Lisäksi olisi viipymättä vauhditettava kansallisten työmarkkinoiden uudistamista kartoittamalla toimenpiteitä, joilla voi olla nopea myönteinen vaikutus työllisyysasteisiin ja työllisyyden kasvuun.
42. Edellä esitetyn pohjalta Eurooppa-neuvosto
  - hyväksyy neuvoston (työllisyys) asiakirjassaan "Euroopan työllisyysstrategian tulevaisuuden kannalta keskeisiä seikkoja" asettamat keskeiset tavoitteet: täystyöllisyys työllisyysasteita nostamalla, työn laatu ja tuottavuus, yhteenkuuluvuus ja osallisuutta edistävät työmarkkinat, jotka kytkeytyvät toisiinsa ja tukevat toisiaan;
  - vahvistaa, että työllisyysstrategialla on keskeinen asema toteutettaessa Lissabonin strategian työllisyys- ja työmarkkinatavoitteita, ja toteaa, että se on selvästi myötävaikuttanut viime vuosina tapahtuneeseen edistymiseen;
  - katsoo, että työllisyyden suuntaviivojen uuden kolmen vuoden soveltamisjakson pitäisi tarjota vakaa perusta yksinkertaistetulle ja tehokkaammalle strategialle ja että työllisyyden suuntaviivojen ja talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen olisi oltava keskenään johdonmukaisia; suuntaviivojen määrää olisi rajoitettava, niiden olisi oltava tulossuuntautuneita ja niiden pohjalta jäsenvaltioiden olisi kyettävä laatimaan asianmukainen toimien yhdistelmä noudattaen kansallisia perinteitä ja käytäntöjä; suuntaviivojen tukena olisi oltava tarkoituksenmukaisia tavoitteita;

- katsoo, että työllisyyden suuntaviivoissa olisi käsiteltävä seuraavia aiheita: työttömille ja työvoimaan kuulumattomille suunnatut aktiiviset ja ehkäisevät toimenpiteet, työn tekeminen kannattavaksi, työvoiman tarjonnan ja osallistumisen lisääminen, yrittäjäisyys, muutos ja sopeutumiskyky, inhimillisen pääoman ja elinikäisen oppimisen kehittäminen, sukupuolten tasa-arvo, integroituminen ja syrjintä työmarkkinoilla sekä alueelliset työllisyserot. Eurooppa-neuvosto ottaa lisäksi huomioon, että pimeän työn muuttaminen laillisiksi työpaikoiksi on myös työllisyysstrategian keskeinen kysymys, jota olisi käsiteltävä samassa yhteydessä kuin maahanmuuton vaikutusta työmarkkinoihin.
43. Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita säilyttämään kansallisia työmarkkinoita koskevien uudistusten vauhdin keskittyen seuraaviin seikkoihin:
- Uudistetaan verotus- ja etuusjärjestelmiä ja niiden vuorovaikutusta siten, että niillä edistetään työelämään osallistumista, poistetaan köyhyys- ja työttömyysloukkuja ja lisätään työvoiman kysyntää ja osallistumista erityisesti pienipalkkaisilla aloilla.
  - Parannetaan palkanmuodostusjärjestelmiä, jotta niissä otettaisiin huomioon palkkojen, hintojen vakauden, tuottavuuden, koulutustasojen ja työmarkkinaolojen välinen suhde, ja nykyaikaistetaan työlainsäädäntöä säilyttäen sekä joustavuus että turvallisuus muun muassa lieventämällä liian rajoittavia tekijöitä, jotka vaikuttavat työmarkkinoiden vireyteen, ottaen samalla huomioon työmarkkinaosapuolten asema kansallisten käytäntöjen mukaisesti.
  - Parannetaan aktiivisten työvoimapolitiittisten ohjelmien tehokkuutta paremman seurannan ja valvonnan avulla. Edistetään työvoiman liikkuvuutta ammattiryhmien ja alojen välillä sekä alueellisesti ja yli rajojen esimerkiksi lisäämällä avoimuutta ja kehittämällä tunnustamiskäytäntöjä ammattikoulutusjärjestelmien välillä.
  - Lisätään erityisesti ikääntyvien henkilöiden, naisten, maahanmuuttajien ja nuorten työvoiman tarjontaa. Rohkaistaan aktiivista ikääntymistä pyrkimällä välttämään varhaiseläkekannustimia sekä vähennetään naisten työelämään osallistumisen esteitä ja pidäkkeitä esimerkiksi parempien lastenhoitojärjestelyjen avulla.
44. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota perustamaan Euroopan työllisyystyöryhmän, jonka puheenjohtajana on Wim Kok ja tehtävänä selvittää riippumattomasti ja perusteellisesti keskeisiä työllisyyteen liittyviä poliittisia haasteita ja kartoittaa käytännön uudistustoimia, jotka voivat vaikuttaa suoraan jäsenvaltioiden valmiuteen toteuttaa tarkistettua Euroopan työllisyysstrategiaa ja saavuttaa sen tavoitteet ja päämäärät. Erityistyöryhmän perustamisessa olisi noudatettava työllisyyttä koskevia perustamissopimuksen määräyksiä. Työryhmän olisi koostuttava rajatusta määrästä erittäin päteviä asiantuntijoita, jotka edustavat kaikkien työmarkkinaosapuolten näkemyksiä. Sen olisi raportoitava komissiolle hyvissä ajoin kevään 2004 Eurooppa-neuvostolle annettavaa komission ja neuvoston yhteistä työllisyysraporttia varten. Raportti olisi julkistettava.

45. Eurooppa-neuvosto panee myös tyytyväisenä merkille komission aikomuksen esittää tiedonanto maahanmuuton, laillisten maahanmuuttajien EU:n jäsenvaltioissa tapahtuvan yhteiskuntaan integroitumisen ja työllisyyden vuorovaikutuksesta. Maahanmuuttoa on tarkasteltava tuoreesta näkökulmasta ottaen huomioon ammattitaitoisen työvoiman puute ja väestörakenteen muutos sekä sitä koskevat ennusteet EU:ssa. Tässä tarkastelussa nykyisten ja uusien laillisten maahanmuuttajien kitkaton integroituminen voisi olla avainasemassa. Eurooppa-neuvosto palaa tähän kysymykseen kokoontuessaan Thessalonikissa kesäkuussa 2003.
46. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille sen, että on perustettu kasvua ja työllisyyttä käsittelevä sosiaalialan kolmikantahuippukokous. Ensimmäisessä kolmikantahuippukokouksessa, joka pidettiin ennen tätä Eurooppa-neuvostoa, korostettiin sitä tärkeää roolia, joka työmarkkinaosapuolilla voi äskettäin sovitun yhteisen monivuotisen työohjelmansa ansiosta olla Euroopan työllisyysstrategian toteuttamisessa ja Lissabonin tavoitteiden saavuttamisessa.
47. Lisäksi Eurooppa-neuvosto
- panee tyytyväisenä merkille, että sukupuolten tasa-arvon ja sen valtavirtaistamisen toteutumista, koordinoitua ja seuranta on tehostettu Euroopan unionissa; pyytää edistymisen seuranta varten komissiota laatimaan yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa kevään Eurooppa-neuvostoa varten vuosikertomuksen tasa-arvokehityksestä ja tasa-arvon valtavirtaistamissuunnitelmista eri politiikan aloilla;
  - kannustaa säilyttämään ammattitaitoa ja liikkuvuutta koskevan toimintasuunnitelman toteuttamisvauhdin muun muassa siten, että tutkintojen vastavuoroista tunnustamista koskevasta direktiivistä saadaan aikaan poliittinen yhteisymmärrys vuoden 2003 loppuun mennessä ja tehdään päätökset sen varmistamiseksi, että eurooppalaisen sairausvakuutuskortin käyttö voitaisiin aloittaa kesällä 2004;
  - painottaa käynnissä olevien työn laadun parantamista koskevien toimien tarkistamista ja suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen laatia kertomus työn laadusta vuoden 2003 loppuun mennessä; Eurooppa-neuvosto kehottaa sopimaan vuokratyöstä joulukuuhun 2003 mennessä.

Solidaarisuus ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus

48. Euroopan unioni on sitoutunut edistämään sosiaalisen yhteenkuuluvuuden korkeaa tasoa, joka perustuu solidaarisuuden ja sosiaalisen osallisuuden periaatteisiin. Näiden riittävyys ja pitkän aikavälin kestävyys takaamiseksi varsinkin väestön ikääntyessä on tehostettava jäsenvaltioiden jo aloittamia toimia sosiaalisen suojelun järjestelmien uudistamiseksi. Työllisyyspolitiikan ja sosiaalisen suojelun politiikan välillä tarvitaan tiivistä ja tehokasta vuorovaikutusta. Sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen edellyttää työllisyyspolitiikan lisäksi tämän tavoitteen valtavirtaistamista kaikilla asiaan liittyvillä politiikan aloilla, ottaen huomioon, että asia kuuluu ensisijaisesti jäsenvaltioiden sekä näiden alue- ja paikallishallinnon vastuualueeseen.

49. Näiden seikkojen perusteella:

- Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille komission ja neuvoston yhteisen raportin riittävästä ja kestävästä eläketurvasta ja sen, että raportissa kiinnitetään huomiota kestäväen rahoituksen tarpeeseen riittävän eläketurvan varmistamiseksi väestön ikääntyessä. Eurooppa-neuvosto pyytää jäsenvaltioita varmistamaan eläkejärjestelmien lisä uudistusten täytäntöönpanon, ikääntyvien henkilöiden työllisyyden lisääminen mukaan lukien.
- Eurooppa-neuvosto kehottaa jatkamaan avoimen koordinoitimenetelmän soveltamista eläkkeiden alalla ja tarkastelemaan saavutettua edistystä vuonna 2006 myös uusissa jäsenvaltioissa sekä jatkamaan sosiaalisen suojelun komitean ja talouspoliittisen komitean välistä yhteistyökäytäntöä. Eläkejärjestelmien riittävyttä, uudistamista ja niiden rahoituksen kestävyttä kuvaavia indikaattoreita on selvästi kehitettävä edelleen.
- Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa ja komissiota säilyttämään yhteistyön toteuttamisvauhdin tekemällä erityistutkimuksia, joissa keskitytään eläkejärjestelmien yhteisiin haasteisiin.
- Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille neuvoston ja komission yhteisen selvityksen terveydenhuollosta ja vanhusten pitkäaikaishoidosta ja sen, että alan yhteistyötä tehostetaan tulevien ehdotusten pohjalta, jotka komission on määrä esittää syksyyn 2003 mennessä.
- Eurooppa-neuvosto pyytää, että neuvosto pyrkisi edelleen parantamaan ja yksinkertaistamaan yhteisön säännöksiä sosiaaliturvaa koskevissa ongelmatapauksissa, jotka johtuvat Euroopan kansalaisten liikkumisesta valtioiden rajojen yli, nopeuttamalla asetuksen (EY) N:o 1408/71 uudistamisprosessia Barcelonan Eurooppa-neuvostossa sovitun aikataulun mukaisesti.

50. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota raportoimaan ajoissa kevään 2004 Eurooppa-neuvostolle, millä tavalla sosiaalista suojelua koskevan politiikan yleiset kehittämis edellytykset ovat paranemassa sen ansiosta, että nykyään painotetaan enemmän kannustimien vaikuttavuutta (esim. etuusjärjestelmät, työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen, vanhuksille suunnatut toimenpiteet) ja parhaiden toimintatapojen kartoittamista.

51. Eurooppa-neuvosto kehottaa komissiota antamaan kertomuksen myös siitä, olisiko sosiaaliseen suojeluun liittyvän työskentelyn eri osa-alueet mielekästä yksinkertaistaa ja järjestyttävä yhtenäiseksi kokonaisuudeksi avoimessa koordinoitimenetelmässä. Kertomuksessa olisi täsmennettävä, miten kyseiset tavoitteet voidaan saavuttaa vuoteen 2006 mennessä noudattaen samalla toissijaisuusperiaatetta ja sosiaalisen suojelun organisointiin ja rahoitukseen liittyviä kansallisia toimivaltuuksia.

52. Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita asettamaan heinäkuuhun 2003 mennessä esitettävissä uusissa kansallisissa toimintasuunnitelmissaan tarkoituksenmukaisia kansallisia tavoitteita, joiden avulla pyritään vuoteen 2010 mennessä vähentämään huomattavasti sellaisten ihmisten osuutta, joita uhkaa köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen. Eurooppa-neuvosto odottaa kiinnostuneena sosiaalista osallisuutta koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien toista kierrosta ja sosiaalista osallisuutta koskevaa yhteistä raporttia ennen kevään 2004 Eurooppa-neuvostoa ja korostaa hyvien toimintatapojen vaihtamisen tärkeyttä sosiaalisen osallisuuden alalla sekä tuen kohdentamista aliedustetuille ja heikossa asemassa oleville ryhmille, maahanmuuttajat mukaan lukien, ja sosiaaliseen vastuullisuuteen rohkaisemista. Euroopan vammaisten teemavuoden aikana olisi pyrittävä erityisesti varmistamaan vammaisten parempi integroituminen yhteiskuntaan ja työmarkkinoille.

D. Kestävän kehityksen ympäristöluottavuuden toteuttaminen

Kestävän kehityksen vastaisten suuntausten kääntäminen

53. Taloudellinen ja sosiaalinen kehitys ei voi olla pitkällä aikavälillä kestävä, ellei ympäristöön kohdistuvien paineiden lieventämiseksi ja luonnonvarojen säilyttämiseksi toteuteta toimia Göteborgissa määritellyn, kokonaisvaltaisen kestävä kehityksen strategian mukaisesti. Toimiin on kuuluttava ympäristön tilan heikkenemisen ja luonnonvarojen käytön sekä toisaalta talouskasvun välisen yhteyden katkaiseminen. Vaikka edistystä on hiukan tapahtunut, strategian aloittamisajankohtana havaittuja huolestuttavia suuntauksia ei ole saatu kääntymään, ja strategian toteuttaminen on näin ollen saatettava uuteen vauhtiin.
54. Nämä seikat huomioon ottaen:
- Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita nopeuttamaan edistymistä kohti Kioton pöytäkirjassa asetettujen tavoitteiden toteutumista. Näitä ovat muun muassa kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, uusiutuvan energian osuuden lisääminen niin, että asetetaan koko EU:n ohjeelliseksi tavoitteeksi 12 prosenttia uusiutuvaa energiaa primäärienergiantarpeesta ja 22 prosenttia sähköntarpeesta vuoteen 2010 mennessä ja rohkaistaan kansallisten tavoitteiden asettamista, energiatehokkuuden lisääminen kehottamalla ympäristöneuvostoa tarkastelemaan ohjeellisten tavoitteiden asettamista noudattaen kustannustehokkuutta ja mahdollisimman vähin kilpailua vääristävin vaikutuksin, sekä lopullinen yhteisymmärrys päästökauppadirektiivistä.
  - Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa hyväksymään ennen Thessalonikin Eurooppa-neuvostoa "Älykäs energiahuolto Euroopassa" -ohjelman ja ilmaisee tyytyväisyytensä äskettäin saavutettuun yhteisymmärrykseen liikenteen biopolttoaineiden käytön edistämistä koskevasta direktiivistä, jolla tuetaan biopolttoaineiden käytön kansallisten ohjeellisten tavoitteiden asettamista 5,75 prosentin viitearvoa vastaaviksi vuoteen 2010 mennessä. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille komission aikomuksen tehdä pian annettavaan tiedonantoonsa perustuvia ehdotuksia yhteisön puitteiden kehittämisestä liikenneinfrastruktuurin hinnoitteluun ja antaa ehdotus Eurovignette-direktiiviksi kesäkuuhun 2003 mennessä.

- Euroopan parlamentin lausuntoa odotettaessa Eurooppa-neuvosto ilmaisee tyytyväisyytensä energiaverotusta koskevaan valtiovarainministereiden yhteisymmärrykseen, joka perustuu Ecofin-neuvoston istunnossa 19. maaliskuuta muutettuun puheenjohtajavaltion välitysehdotukseen.
  - Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa (Ecofin) rohkaisemaan sellaisten tukien uudistamista, joilla on huomattavia kielteisiä vaikutuksia ympäristöön ja jotka ovat ristiriidassa kestävä kehityksen kanssa.
  - Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa vauhdittamaan luonnonvarojen vastuullisempaan hoitoon tähtäävää työskentelyä, mukaan lukien toimet, joilla pyritään vuoden 2010 tavoitteisiin biologisen monimuotoisuuden osalta ja vuoden 2015 tavoitteisiin kalakantojen osalta. Eurooppa-neuvosto kehottaa myös kiireellisesti laatimaan ja panemaan täytäntöön uuden eurooppalaisen kemikaalilainsäädännön Göteborgissa sovitun mukaisesti.
55. Teknologialla on myös tärkeä asema Lissabonin kestävyyspäämäärien toteutumisessa. Eurooppa-neuvosto panee merkille komission aikomuksen viimeistellä vuoden 2003 loppuun mennessä ympäristöteknologioita koskeva toimintaohjelma puhtaiden teknologioiden kehittämisen ja käytön esteiden poistamiseksi. Eurooppa-neuvosto panee merkille kyseisten teknologioiden aseman sekä ympäristöön että kilpailukykyyn liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa ja korostaa seuraavaa:
- Uusien ajoneuvoissa käytettävien polttoaineiden ja teknologioiden kehittämistä yhdessä teollisuuden kanssa on painotettava pääasiallisena keinona siirtyä kohti kestävää liikennejärjestelmää, ja EU:n on oltava täysipainoisesti mukana kehittämässä kansainvälisiä standardeja uusille ajoneuvojen polttoaineille ja teknologioille sekä tähän liittyvälle infrastruktuurille, jotta teollisuutemme voi kilpailla tehokkaasti näillä kasvavilla markkinoilla.
  - EU:n olisi tarkasteltava lähestymistapaansa tutkimus- ja kehitystoimintaan varmistukseksi, että ympäristöalan innovaatioita ja uusia huipputeknologian innovaatioita, esimerkiksi polttokennoja, käsitellään ensisijaisina ja että kaikki synergiavaikutukset käytetään hyväksi.
  - Komission olisi raportoitava EIHP- ja LIFE-ohjelmien sekä kuudennen puiteohjelman tehostamisesta uusien ympäristöteknologioiden kehittämisessä, kuten uusien ajoneuvoissa käytettävien polttoaineiden ja teknologioiden kehittämisessä ja niiden tuomisessa markkinoille.

Meriturvallisuus

56. Eurooppa-neuvosto ilmaisee uudelleen solidaarisuutensa Prestige-aluksen onnettomuudesta kärsineitä maita, alueita ja ihmisiä kohtaan. Neuvoston joulukuussa julkistamien toimenpiteiden jatkona Eurooppa-neuvosto korostaa seuraavaa:

- Neuvoston ja parlamentin Erikan onnettomuuden jälkeen hyväksymät toimenpiteet on toteutettava nopeasti (satamavalvonnan tehostaminen, luokituslaitosten parempi valvonta, hätäsatamien nimeäminen ja alusliikenteen seuranta- ja tiedotusjärjestelmien perustaminen EU:n vesillä).
- Neuvoston, komission ja jäsenvaltioiden on nopeasti tutkittava ja toteutettava Prestige-alueen onnettomuuteen liittyvät toimenpiteet komission tiedonannon pohjalta.
- Neuvoston (liikenne) olisi 27. maaliskuuta päästävä yhteisymmärrykseen komission ehdotuksesta, joka koskee raskaan polttoöljyn kuljetuksen rajoittamista yksirunkoisissa säiliöaluksissa ja tällaisten alusten käytöstä poistamisen aikataulun nopeuttamista. Jäsenvaltioiden ja komission olisi koordinoitusti pyrittävä samankaltaisen järjestelmän perustamiseen maailmanlaajuisesti mahdollisimman pian muuttamalla MARPOL-yleissopimusta.
- Olisi tuettava IMOssa parhaillaan tehtävää työtä lippuvaltiosäännösten ja pakollisen auditointijärjestelmämallin kehittämiseksi, jotta varmistettaisiin, että lippuvaltiot noudattavat kansainvälisten yleissopimusten mukaisia velvollisuuksiaan.
- Seuraamusjärjestelmä, joka kattaa myös pilaamisrikoksista määrättävät rikosoikeudelliset seuraamukset, olisi hyväksyttävä ennen vuoden 2003 loppua komission äskettäin antaman ehdotuksen perusteella ja soveltuvaa oikeusperustaa käyttäen.
- Komissiota olisi pyydyttävä selvittämään kaikki mahdolliset toimenpiteet tarvittavan pilaantumisen torjumislaitteiston (öljyntorjunta-alukset mukaan lukien) mobilisoimiseksi tehokkaasti, jotta pilaantumisongelmasta kärsivää jäsenvaltiota voidaan avustaa.
- Meriliikenteen harjoittajien korvausvastuuta olisi lisättävä muuttamalla siviilioikeudellisesta vastuusta tehdyn yleissopimuksen asiaa koskevia määräyksiä.
- Pilaantumisesta ja ympäristövahingoista kärsineille maksettavan korvauksen osalta jäsenvaltioiden olisi IMO:n toukokuussa pidettävässä diplomaattikonferenssissa pyrittävä nostamaan nykyistä korvauksen ylärajaa 1 miljardiin euroon. Ellei IMOssa päästä myönteiseen tulokseen, olisi käsiteltävä annettua ehdotusta asetukseksi, jolla perustettaisiin ennen vuoden loppua 1 miljardin euron suuruinen erityinen EU:n rahasto, jossa käytetään mahdollisimman paljon yksityistä rahoitusta.
- Olisi tutkittava mahdollisuuksia rannikkovaltioiden suojan parantamiseksi YK:n merioikeusyleissopimuksen puitteissa. Unionin ja IMO:n välistä sekä naapurivaltioiden, myös Venäjän, kanssa toteutettavaa koordinoitua olisi tehostettava, jotta löydetäisiin tapoja ja keinoja tarjota asianmukaista suojelua kansainvälisen oikeuden mukaisesti, erityisesti määrittelemällä erityisen herkkiä alueita. Naapurivaltioiden kanssa tehtävää yhteistyötä olisi tehostettava öljykuljetusten turvallisuuden varmistamiseksi vaikeissa jääoloissa.

Toteutumisen varmistavat politiikat ja välineet

57. Jotta kaikki Göteborgissa ehdotetut uudistukset voitaisiin toteuttaa, on ratkaisevan tärkeää, että EU:n toimielimet ja jäsenvaltiot toteuttavat toimia olemassa olevien prosessien, strategioiden ja välineiden tehokkuuden ja yhtenäisyyden parantamiseksi. Tätä voidaan helpottaa vahvistamalla Cardiffin prosessia ympäristönäkökohtien huomioon ottamiseksi alakohtaisissa politiikoissa ja asettamalla yleisiä ja alakohtaisia tavoitteita talouskasvun ja ympäristön pilaantumisen välisen yhteyden purkamiseksi, sekä kehittämällä ympäristöön liittyviä rakenneindikaattoreita ja seuraamalla edistymistä ja määrittelemällä parhaat toimintatavat.
58. Eurooppa-neuvosto panee merkille seuraavat komission aikomukset:
- Suoritetaan ympäristönäkökohtien huomioon ottamista koskevan Cardiffin prosessin vuosikatselmus ja säännöllinen ympäristöpolitiikan tarkastelu, ja raportoidaan niiden tuloksista ajoissa, jotta ne voidaan vuodesta 2004 alkaen ottaa huomioon komission kevätraporteissa.
  - Neuvoston (yleiset asiat ja ulkosuhteet) yleisen koordinoinnin alaisena ajantasaistetaan ja tarkistetaan vuodesta 2004 alkaen vuosittain hyvissä ajoin ennen kevään Eurooppa-neuvostoa Göteborgin päätelmien seurantaan koskeva etenemissuunnitelma. Neuvoston olisi hyödynnettävä sitä käytännönläheisenä ja dynaamisena täytäntöönpanovälineenä, jossa on selvästi esitetty eri tavoitteet ja niihin liittyvät velvollisuudet.
59. Lissabonin ympäristötavoitteita tukevaa lainsäädäntöä on kehitettävä edelleen. Eurooppa-neuvosto kehottaa saavuttamaan mahdollisuuksien mukaan huhtikuuhun 2004 mennessä lopullisen yhteisymmärryksen ympäristövastuuta koskevasta direktiivistä, jolla pannaan konkreettisesti täytäntöön saastuttaja maksaa -periaate. Eurooppa-neuvosto kehottaa jäsenvaltioita pikaisesti ratifioimaan ja panemaan täytäntöön Århusin yleissopimuksen ja neuvostoa hyväksymään vuoden 2004 puoliväliin mennessä oikeussuojaa koskevan direktiiviehdotuksen ja ehdotuksen oikeudelliseksi välineeksi, jossa määritellään, miten EU:n toimielimet noudattavat kyseisen yleissopimuksen kaikkiin kolmeen pilariin kuuluvia määräyksiä.

E. Kestävän kehityksen edistäminen maailmanlaajuisesti

60. Sisäisten ja ulkoisten politiikkojen välisen yleisen johdonmukaisuuden tarvetta unohtamatta Eurooppa-neuvosto korostaa, että unioni sitoutuu aktiivisesti säilyttämään johtavan asemansa kestävän kehityksen edistämisessä maailmanlaajuisesti muuttamalla konkreettisiksi toimiksi ne poliittiset tavoitteet, joista sovittiin Johannesburgissa, Dohassa ja Monterreyssä seuraavasti:
- Toteutetaan Johannesburgissa sovitusta uusista tavoitteista johtuvat tosiasialliset toimet seuraavilla aloilla: vesihuolto ja sanitaatio, meriympäristön suojelu, kalakantojen heikentyminen, kemikaalit ja luonnonvarat, metsät ja biologinen monimuotoisuus mukaan luettuina.

- Varmistetaan, että Monterreyssä tehtyä sitoumusta julkisen kehitysavun nostamisesta 0,7 prosenttiin aletaan toteuttaa.
- Edistetään yritysten sosiaalista ja ympäristönäkökohtiin liittyvää vastuuta EU:n tasolla ja kansainvälisesti. Edistetään kestäväää ja oikeudenmukaista kauppaa erityisesti kehittämällä kestävään kehityksen mukaisesti valmistettujen hyödykkeiden kaupalle kannustimia ja suosimalla kestävään kehityksen kanssa sopuoinnussa olevia vientiluottoja.
- Kehitetään edelleen ja toteutetaan EU:n "Water for Life" -aloitetta sekä köyhyyden poistamista ja kestäväää kehitystä koskevaa energia-aloitetta.
- Myötävaikutetaan alueellisten kestävään kehityksen strategioiden kehittämiseen esimerkiksi Euromed-prosessista saatujen kokemusten perusteella.
- Laaditaan pikaisesti sekä kansainvälisesti että EU:ssa kestäväää kulutusta ja tuotantoa koskeva kymmenvuotinen ohjelmakehys, jossa EU on johtavassa asemassa.
- Kehotetaan muita osapuolia, erityisesti Venäjän federaatiota, ratifioimaan Kioton pöytäkirja, jotta se tulisi pikaisesti voimaan.
- Vahvistetaan ympäristöalan kansainvälistä hallintoa, mikä saattaa johtaa UNEPin muuttamiseen YK:n erityisjärjestöksi, jolla olisi laaja toimivalta ympäristöasioissa.

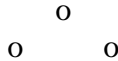
F. Turvapaikka-asiat

61. Eurooppa-neuvosto pani merkille Yhdistyneen kuningaskunnan kirjeen uusista lähestymistavoista kansainväliseen suojeluun ja kehotti komissiota jatkamaan siinä esitettyjen ajatusten tarkastelua erityisesti UNHCR:n kanssa sekä raportoimaan asiasta neuvoston välityksellä kesäkuussa 2003 kokoontuvalle Eurooppa-neuvostolle.

G. Täyden hyödyn saaminen laajentuneesta EU:sta toteuttamalla Lissabonin tavoitteet

62. Laajentuminen lisää mahdollisuuksia talouskasvuun. Käyttäessämme hyödyksemme 25-jäsenisen Euroopan unionin tarjoamia etuja meidän on rakennettava Lissabonin prosessin kannalta keskeisille arvoille, joita ovat yrittäjyys, terve ja avoin julkinen hallinto sekä kasvu- ja vakaussuuntautunut talouspolitiikka. Osoittamalla poliittisen tahtomme päästä Lissabonin tavoitteisiin parannamme yksityissektorin kasvuedellytyksiä ja mahdollisuuksia hyötyä laajentuneista sisämarkkinoista. Tämä on tarpeen myös yksityissektorin luottamuksen vahvistamiseksi ja sellaisten investointien edistämiseksi, joita tarvitaan uuden Euroopan yhdistämisessä liikenteen ja energian aloilla.

63. 25-jäseninen EU tarjoaa myös uusia mahdollisuuksia ideoiden vaihtoon ja sitä kautta tutkimus- ja kehitystoiminnan edistämiseen. Eurooppalaista tutkimusaluetta laajennetaan kaikkien hyödyksi. Osallisuutta edistävä tietoyhteiskunta yhdistää kaikkien 25 maan, todellakin koko Euroopan, kansalaiset. 25-jäsenisellä EU:lla on Dohan, Monterreyn ja Johannesburgin sitoumuksia toteuttaessaan myös entistä vahvempi johtava asema maailmassa kestävän kehityksen alalla.

LAAJENTUMINEN – LIITTYMISSOPIMUS

64. Kyproksen, Tšekin tasavallan, Viron, Unkarin, Latvian, Liettuan, Maltan, Puolan, Slovakian tasavallan ja Slovenian kanssa Kööpenhaminassa joulukuussa 2002 menestyksekkäästi loppuun saatettujen liittymisneuvottelujen jälkeen Eurooppa-neuvosto ilmaisee tyytyväisyytensä kaikkien asianosaisten huomattaviin ponnistuksiin viimeistellä liittymissopimus ja -asiakirja niiden allekirjoittamiseksi Ateenassa 16. huhtikuuta 2003. Tässä tärkeässä tilaisuudessa sinetöidään sekä nykyisten että tulevien jäsenvaltioiden määrätietoinen pyrkimys yhdessä jatkaa Euroopan yhdentymisen hanketta. Eurooppa-neuvosto korostaakin, että sekä Euroopan parlamentin että neuvoston on tärkeää tehdä pikaisesti päätökset sen varmistamiseksi, että vahvistetussa aikataulussa pysytään.
65. Euroopan unioniin liittymisestä Maltassa äskettäin järjestetyn kansanäänestyksen myönteinen tulos on ensimmäinen tärkeä askel pyrittäessä kohti laajempaa rauhan, demokratian, vakauden ja hyvinvoinnin Eurooppaa. Unioni pitää arvossa Maltan kansan päätöstä ja kehottaa muiden liittyvien valtioiden kansoja tarttumaan tilaisuuteen päästä osalliseksi jäsenyyden eduista ja toteuttaa laajentuminen 1. toukokuuta 2004 alkaen.

IRAK

66. Sotilaallisen konfliktin nyt alettua olemme uudessa tilanteessa. Toivomme, että konflikti loppuu mahdollisimman vähin ihmishenkien menetyksin ja kärsimyksin. Yhteiset haasteemme ovat seuraavat:
67. Irakin osalta:
- EU on sitoutunut Irakin alueelliseen koskemattomuuteen, suvereeniteettiin, poliittiseen vakauteen ja täydelliseen ja tosiasialliseen aseriisuntaan sen koko alueella sekä Irakin kansan, myös kaikkien vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden, oikeuksien kunnioittamiseen.
  - Mielestämme YK:lla on edelleen oltava keskeinen asema tämän kriisin aikana ja sen jälkeen. YK-järjestelmällä on ainutlaatuinen kyky ja käytännön kokemus koordinoida apua konfliktin läpikäyneissä valtioissa. Turvallisuusneuvoston olisi annettava Yhdistyneille Kansakunnille tähän tehtävään voimakas valtuutus.

- Meidän on kiireellisesti vastattava konfliktista aiheutuviin suuriin humanitaarisiin tarpeisiin. EU on sitoutunut osallistumaan aktiivisesti tähän toimintaan vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Kannatamme YK:n pääsihteerin ehdotusta, jonka mukaan Irakin kansan humanitaariset tarpeet voidaan edelleen tyydyttää "Öljyä ruokaa vastaan" -ohjelman avulla.
- Haluamme tehokkaasti osallistua sellaisten olosuhteiden luomiseen, joissa kaikki irakilaiset voivat elää vapaina, ihmisarvoisesti ja hyvinvointia kehittäen sellaisen edustuksellisen hallinnon alaisuudessa, joka ylläpitää rauhaa naapuriensa kanssa ja on kansainvälisen yhteisön aktiivinen jäsen. Eurooppa-neuvosto pyytää komissiota ja korkeaa edustajaa tutkimaan keinoja, joilla EU voisi auttaa Irakin kansaa saavuttamaan nämä tavoitteet.

68. Alueellisesti:

- Ilmaisemme solidaarisuutemme ja olemme valmiit avustamaan maita, joille konfliktista aiheutuu ongelmia ja riskejä, mahdolliset pakolaisvirrat mukaan lukien. EU osallistuu aktiivisesti alueellisen vakauden tukemiseen.
- Vetoamme kaikkiin alueen maihin, jotta ne pidätyisivät toimista, jotka voivat johtaa epävakauden pahenemiseen.
- Alueen mailla on myös erityinen vastuu ehkäistä terroritekoja.
- Jatkamme aktiivista työskentelyä Lähi-idän rauhanprosessin vahvistamiseksi kvartetin hyväksymän etenemissuunnitelman välittömän julkaisemisen ja täytäntöönpanon avulla.
- Syvennämme vuoropuheluumme ja yhteistyötämme kaikilla aloilla arabimaailman ja islamilaisen maailman kanssa. Toivomme, että Barcelonan prosessin tarjoamia merkittäviä mahdollisuuksia voidaan pian käyttää hyväksi.

69. Kansainvälisesti:

- Vahvistamme olevamme sitoutuneita Yhdistyneiden Kansakuntien keskeiseen asemaan kansainvälisessä järjestelmässä sekä turvallisuusneuvoston ensisijaiseen tehtävään kansainvälisen rauhan ja vakauden säilyttämisessä.
- Vahvistamme määrätietoisesti Euroopan unionin valmiuksia YUTP:n ja ETPP:n puitteissa.
- Olemme edelleen vakuuttuneita siitä, että meidän on vahvistettava transatlanttista kumppanuutta, joka on Euroopan unionin keskeisiä strategisia painopisteitä. Tämä edellyttää jatkuvaa vuoropuhelua uusista alueellisista ja maailmanlaajuisista haasteista.
- Osallistumme kansainvälisen terrorisminvastaisen liittoutuman vahvistamiseen entisestään.

- Pyrimme myös tehokkaammin saamaan aikaan kansainvälisen yhteisön kokonaisvaltaisen, johdonmukaisen ja tehokkaan monenvälisen politiikan joukkotuhoukseiden leviämisen torjumiseksi.
70. Edellä mainitut tavoitteet ovat yhteydessä toisiinsa ja toisiaan täydentäviä. Niihin olisi pyrittävä samanaikaisesti, kaikkien kansainvälisten toimijoiden koordinoitun toiminnan avulla. Samassa hengessä kansainvälisen yhteisön yhtenäisyyden palauttaminen on ehdottoman välttämätöntä.

LÄHI-ITÄ

71. Irakin kriisin vuoksi on entistäkin tärkeämpää käsitellä alueen muita ongelmia ja löytää niihin ratkaisu.
72. Israelin ja palestiinalaisten konflikti on edelleen erityisen suuri huolenaihe. Molempien osapuolten olisi toimittava noudattaen mahdollisimman suurta pidättyvyyttä. Nyt on aika neuvotella, löytää välitysratkaisuja ja saada aikaan sovinto sen sijaan, että jatkettaisiin vihamielisyyksiä, vastakkainasettelua ja väkivaltaisuuksia.
73. Vahvistamme täyden tukemme kansainvälisen yhteisön visiolle, jossa kaksi valtiota elää rauhanomaisesti ja turvallisissa oloissa rinnakkain vuoden 1967 rajoja noudattaen. Kaikilla asianosaisilla on yhteiseen historiaan pohjaava velvollisuus tehdä tästä visiosta todellisuutta.
74. Kvartettiryhmä hyväksyi 20. joulukuuta 2002 etenemissuunnitelman, jossa esitetään toimet lopullisen, oikeudenmukaisen ja kokonaisvaltaisen ratkaisun aikaansaamiseksi. Se on julkistettava ja pantava välittömästi täytäntöön samaan aikaan kun edistytään turvallisuuden, politiikan ja talouden aloilla. Olemme edelleen valmiita avustamaan osapuolia etenemissuunnitelman täytäntöönpanossa yhdessä Yhdysvaltojen, Venäjän ja Yhdistyneiden Kansakuntien kanssa.
75. Tässä hengessä pidämme myönteisenä presidentti Bushin 14. maaliskuuta antamaa julkilausumaa, jossa hän ilmoitti aikovansa edistää etenemissuunnitelmaa.
76. Euroopan unioni suhtautuu myönteisesti palestiinalaishallinnon ja kansalaisyhteiskunnan piirissä käynnissä oleviin keskusteluihin kauaskantoisen poliittisen uudistuksen toteuttamiseksi ja antaa niille tukensa. Laajat toimivaltuudet omaavan pääministerin nimittäminen on ensimmäinen tärkeä askel tähän suuntaan ja edistää merkittäväällä tavalla rauhanprosessia. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen siihen, että presidentti Arafat on allekirjoittanut lain, jolla luodaan pääministerin virka, kuten myös hänen päätökseensä nimittää Mahmoud Abbas tähän tehtävään.
77. Unioni vahvistaa edelleen sitoutumisensa ja kehottaa kaikkia osapuolia tukemaan palestiinalaishallinnon uudistamiseen ja jälleenrakennukseen tähtääviä johdonmukaisia toimia. Nyt tarvitaan kiireellisiä toimia palestiinalaisalueiden humanitaarisen tragedian lopettamiseksi.

78. EU kehottaa jälleen Israelia muuttamaan siirtokuntapolitiikkaansa, joka muodostaa esteen rauhalle niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä. Israelin olisi myös osallistuttava tehokkaasti palestiinalaisten uudistustoimiin. Kaikkien osapuolten olisi pyrittävä väkivaltaisuuksien lopettamiseen.
79. Euroopan unioni on tehnyt ja tekee edelleen kaikkensa, jotta Lähi-itään saadaan rauha, joka on elintärkeää niin alueen kansoille kuin myös kansainvälisen rauhan ja vakauden kannalta.

LÄNSI-BALKKAN

80. Eurooppa-neuvosto tuomitsi ankarasti Serbian pääministerin Zoran Djindjicin murhan. Eurooppa-neuvosto ilmaisi tyytyväisyytensä uusien hallitusten muodostamiseen Serbia ja Montenegrossa ja antoi vahvan tukensa Serbian uuden pääministerin Zoran Zivkovicin vakaalle aikomukselle jatkaa Zoran Djindjicin ajamia politiikkoja, erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden ja lahjonnan helytymätöntä torjumista, valtionhallinnon kokonaisvaltaista demokratisoimista ja täysimääräistä yhteistyötä entisen Jugoslavian alueen kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa.
81. Eurooppa-neuvosto tarjosi tätä varten uudelle johdolle EU:n täyden tuen tarpeellisten uudistusten toteuttamisessa, jotta jatkettaisiin edistymistä kohti Euroopan laajuisiin ja erityisesti EU:n rakenteisiin yhdentymistä. Eurooppa-neuvosto pyysi korkeaa edustajaa ja komissiota tekemään seuraavaan yleisten asioiden ja ulkosuhteiden neuvoston istuntoon mennessä konkreettisia ehdotuksia asiasta. Eurooppa-neuvosto kannattaa Serbia ja Montenegron nopeaa liittymistä Euroopan neuvostoon tämän pyytämien sitoumusten pohjalta.
82. Länsi-Balkanin tulevaisuus on EU:ssa. Sen turvaaminen edellyttää vahvaa poliittista tahtoa ja jatkuvaa ponnistelua. Euroopan unioni sitoutuu antamaan täyden tukensa Länsi-Balkanin maiden pyrkimyksille vahvistaa demokratiaa ja vakautta ja edistää talouskehitystä.
83. Bosnia ja Hertsegovinassa toteutettavien poliisioperaatioiden ja entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa toteutettavan sotilasoperaation siirtyminen EU:lle on uusi konkreettinen todiste täydestä sitoutumisestamme alueeseen. Eurooppa-neuvosto pani tyytyväisenä merkille erityisesti EU:n sotilasoperaation entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa. Operaatiolla jatketaan Naton "Allied Harmony" -operaatiota 31. maaliskuuta 2003 alkaen.
84. Eurooppa-neuvosto korostaa Länsi-Balkanin olevan edelleen tärkeä asia EU:lle ja palauttaa mieliin Kööpenhaminassa joulukuussa 2002 annetut päätelmät. Thessalonikin huippukokous 21. kesäkuuta 2003 on uusi ja merkittävä askel lujitettaessa EU:n ja Länsi-Balkanin maiden suhteita. Tältä pohjalta Eurooppa-neuvosto kehottaa neuvostoa ja komissiota tarkastelemaan tapoja ja keinoja edelleen vahvistaa aluetta koskevaa unionin vakautus- ja assosiaatiopolitiikkaa, myös laajentumisprosessista saatujen kokemusten perusteella.

KYPROS

85. Eurooppa-neuvosto on pahoillaan siitä, että Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin ponnistukset kokonaisratkaisun löytämiseksi Kyproksen ongelmaan ovat epäonnistuneet. EU antaa voimakkaan tukensa pääsihteerin välitystehtävän ja hänen ehdotustensa pohjalta käytävien neuvottelujen jatkamiselle. Se kehottaa kaikkia osapuolia pyrkimään kaikin keinoin oikeudenmukaisen, kestävän ja toimivan ratkaisun aikaansaamiseen ja erityisesti se kehottaa Kyproksen turkkilaisten johtajaa harkitsemaan kantaansa uudelleen. Eurooppa-neuvosto vahvistaa Kööpenhaminassa tekemänsä päätökset Kyproksen liittymisestä Euroopan unioniin.

POHJOIS-KOREA

86. Eurooppa-neuvosto vaihtoi lyhyesti näkemyksiä Pohjois-Koreasta. Se kehotti Pohjois-Koreaa pidättymään toimista, jotka voisivat pahentaa tilannetta entisestään. Se toisti näkemyksensä, jonka mukaan se, ettei Pohjois-Korea ole noudattanut ydinaseita koskevia kansainvälisiä velvoitteitaan, on koko kansainvälistä yhteisöä koskettava vakava huolenaihe ja vahingollista Pohjois-Korean omien etujen kannalta.

87. Eurooppa-neuvosto vahvisti halukkuutensa edistää kriisin diplomaattista ratkaisua. EU pitää edelleen yhteyttä tärkeimpiin osapuoliin. Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa pitämään Pohjois-Koreaa koskevan erityisistunnon ja kutsumaan naapurimaita, erityisesti Japanin ja Etelä-Korean, vaihtamaan ministerien kanssa näkemyksiä tilanteesta. Se on valmis tarkastelemaan mahdollisuutta lisätä yhteistyötä Pohjois-Korean kanssa, jos tämänhetkinen kriisi voidaan ratkaista tyydyttävällä tavalla.
